

Hayatın Güvenle Yaslanacağı Bir Yürek Portresi: Ergün Bilgi

Nurkal KUMSUZ

Hayatının olgunluk döneminde. Orta boylu, normal kiloda fakat karizmasıyla bulunduğu ortama ağırlık koyan bir duruşu vardır. Omuzlarında görünmez bir sorumluluk varcasına hep dik durur. Omuzları geniş olmasa da bu dik duruşu ona olağan bir heybet kazandırır. Onu dış görünüşüyle ilk bakışta fark ettiren, bilinen ölçülerinin ötesinde bir dengeye sahip olmasıdır.

Zamanın elinden geçen kır saçları, keskin ve disiplinli çizgilerle suskunluğa taranmış gibidir; her tel yerini bilir. Sakal tıraşı her zaman yenidir, yüzü pürüzsüz ve nettir. Işığı kendinde tutan beyaz yüzünde hayatın izleri ince çizgiler hâlinde saklıdır. Çenesi ve elmacık kemikleri de o sessiz kararlılığa katılarak hayatla yapılmış anlaşmaların izlerini tamamlar. İnce acı çizgileri, ne bağırır ne saklanır; sadece oradadır. Gülümsediğinde kahve rengi gözleri daralır, bakışı derinleşir. Kaşları düz bir çizgi olur; yüzü, tek bir ifadede toplanır. Bakışını sözüne denk düşürerek gözleriyle konuşur, suskunluğunu bile muhatabına teslim eder. Konuşurken ses tonu, yıllanmış bir enstrüman gibi tok ve güven vericidir.

Temiz ve özenli giyinir; şıklığı abartıdan değil, sadelikten beslenir. Klasik ama modern dokunuşları olan bir tarzı var. Kıyafetleri üzerinde dünyayla arasına koyduğu şık bir kalkan gibi durur. Her hareketi bir amaç taşır. Adımlarındaki sağlamlık ve kendinden eminlik, değerli hiçbir şeyden vazgeçmemeye dair verilmiş bir karardan gelir. Bu bakımdan her adımı, "buradayım" demenin başka bir biçimidir.

Bir ortama girdiğinde, yüksek sesle konuşmasına gerek kalmadan varlığını hissettirir. Herkesin halini hatırlarını samimiyetle sorar; hatıralarını anlatır, şaka yapar; karşısındakini dikkatle dinler ve onu konuşturur. Dostlukları derinde kurar, zamanla aşınmayan ilişkileri hep yükselen bir çizgide ilerler.

Bu dışa dönük enerjisi, onun iç dünyasına giden kapıları açmaz; o, sadece başkalarının kendisini iyi hissetmesini sağlayan bir ev sahibi gibidir. Şartlar ne olursa olsun, yaratıcı yanına tutunarak var olma mücadelesi verir. Sorumluluktan gözünü kaçırmayan, hüznünü dramatikleştirmeyen, acısını öfkeye dönüştürmeyen, beklemeyi ve katlanmayı bilen, yükünü sessizce taşıyan, yaralı ama dağılmamış bir ruh hâli vardır. Bu ruh hâlinde hayattan, acıdan, bir bilinç parıldar. Hüznünü güler yüzünün ardına saklar, ölçülü sunduğu neşeli sohbetleriyle hayatın yükünü hafifletir.

Bir fırtınanın içinde dimdik durmanın sembolü olan Ergün Bilgi'nin hayat hikâyesi 1972 yılında Kayseri'nin Kaynar Mahallesi'nde başladı. Anadolu'nun saffetini ve bozkırın dinginliğini çocukluğunda soludu. İlkokulu doğduğu topraklarda, ortaokul ve liseyi Kayseri'nin taş kokan sokaklarında tamamladı. 1996'da Çukurova Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun olup, aynı yıl gönlündeki öğretme aşkıyla meslekî yolculuğuna başladı. Anadolu'nun dört bir yanında görev yaptı; her gittiği yerde insanın hikâyelerini, toprağın sesini, kültürün renklerini hafızasına mühürledi. Bugün hâlâ Kayseri'de, bir yandan eğitimci kimliğiyle genç dimağlara dokunmakta, diğer yandan da sanat yolculuğunu sürdürmektedir.

Ergün Bilgi; sanatı, kelimelerin sesiyle ve renklerin sessizliğiyle aynı anda konuşan, derinlikli bir sanat insanıdır. Şiirlerinde sessizlik ve yankı, resimlerinde ışık ve gölge vardır. Sanatı, gelenekli ve modern anlatımın, bireysel duyarlılıkla kültürel mirasın harmanlandığı bir kompozisyonudur. Onun sanatsal kimliğinin merkezinde, Çerkes kültürü ve kimliği önemli bir yer tutar. Çerkes kültürünün tarihi ve zorlu göç yolları, onun sanatında buruk bir hatıra ve kültürel miras olarak yer bulur.

Şiirleri, toplumun kültürel kodlarını kendi iç âleminin süzgecinden geçirerek hem yerli hem evrensel bir duygu atlası oluşturur. Mısralarında, kalıplaşmış biçimlerden uzak, taze ve özgün bir nefes vardır. Temiz bir dile yaslanan benzetmeler, özenli söyleyişler; eserlerine hem genişlik hem derinlik kazandırır.

Şiir dışında deneme, makale ve hikâye yazması; onun sadece duyarlı bir anlatıcı değil, aynı zamanda toplumsal meselelere ve fikri tartışmalara da dahil olan aktif bir aydın olduğunu gösterir.

Onun ruhu, kelimeler kadar renklerle de konuşur. Ruh dünyasında, kelimeler ile renkler yan yana oturur. Resimde, insanı bütün boyutlarıyla kavramaya çalışır; kederiyle, sevinciyle, yalnızlığıyla... Bu yönüyle de kültürünün zenginliğini ve suskunluğunu; resimleriyle görünür kılan, modern zamanların kültürel hafızasını taşıyan, düşünce ağırlığı olan bir sanatçıdır. Açtığı şahsi sergiler ve katıldığı karma sergilerle de ruhunun renklerini izleyiciye sunar.

Günün koşuşturması ve yoğunluğu evde de devam eder. Geceleri sessiz alanında renkleriyle ve mısralarıyla konuşur kendine. Şehrin soluk alışları odanın karanlığında ince bir ritim tuttuğunda, uykuyla uyanıklık arasında kalır. Ruhunda dolaşan kelimeler hep uyanık. İçinden geçenleri yazmaya, çizmeye zamanı yok. Her solukta bir mısra doğar, her sessizlikte bir mısra tamamlanır. Yazamaz içinden geçirdiği şiiri. Silinmesin diye hiçbir yere de dokunamaz. Ruhunda sadece şiir biçimlenmez. Şiirin yanı başında resim de sabırsızlıkla bekler. Hayalinde resimler çizer: renksiz ama derin, çizgisiz ama tamamlanmış. Gölgelerle boyar, sessizlikle doldurur boşlukları. O gecelerde sanat, elden değil yürekte geçer; bekleyişin içinden doğan, kimsenin görmediği ama onu ayakta tutan gizli tablolar gibi.

İçini taşıyan geceler boyu uykuyla umut arasında bekler; bu şiir, bu tablo sabahı görsün diye. Zihninde biçimlenen geceyi sabaha bağlayan ince çizgide kalır. Tasarısı gün yüzü görmese bile engin tecrübesiyle yük taşımaya alışmış yüreği günü selâmlar.

Hayatı ve sanatı ile kalmak için sonsuz bekleyişi başlar. Bekler çünkü bazı insanlar istese de gidemez. Sadece bekler. İşte Ergün Bilgi bu sırlı bekleyişin karşılığıdır. Bunun için de acıyı umutla yoğuran bir kişilik sahibi, bir fırça darbesi kadar sakin ve bir mısra kadar derin bir sanatçı olarak o bekleyişte sabırla hayatını biçimlendiren ve gelecek zamana ısmarlasa da üretmeyi seçen örnek bir model.

DOST BAHÇESİNDEN PORTRELER

Nurkal KUMSUZ

➤ DURSUN BERKOK

Orta boylu, ince boyunlu, geniş omuzlu, normal kilolu; sade ve klasik giyinen; günlük hayatın içinde aktif, enerjisini etrafındakilere yansıtan; görünüşüyle yılların bütün izlerini gururla taşıyan, yaşanmışlık dolu bir güzel insan portresi.

Saçları büyük oranda dökük; yanlarda ise beyazlara bürünmüş, yılların sessiz tanığı seyrek saç telleri var. Alnı dürüstlüğüne yansıtırcasına açık. Beyaz teni, hafifçe solgun. Yüzünde yılların izleri belirgin, kırışıklıklar derinleşmiş, hayatın dokunuşlarını taşıyor. Hafif çökük yanakları görünüşünün tabii bir yansıması. Burnu zarif bir kalınlıkta. Kalın çerçeveli gözlüğünün arkasında kalan, gür kaşlarının altındaki gözlerinde yorgun bir donukluk. Derin düşüncelere dalmış gibi. Gülerken bile çözülüyor. Çehresine özel bir dinginlik katan kısa bıyığı üst dudak çizgisini süslüyor.

Her halinden bilgelik ve yaşanmışlık yansıyan, zarif ve mütevazı bir duruş sergiler. Sözü, özü, davranışı birbirini tamamlar. Hareketli ama dengeli, hayatın her anını anlamaya çalışırken insanlarla bağ kurmayı seven, dost canlısı bir yapısı var.

Tok sesli. Sesini yükseltme ihtiyacı duymadan konuşur. Konuşmayı da dinlemeyi de sever. Kime neyin söylenmesi gerektiğini iyi bilir. Konuşurken kelimelerini titizlikle seçer. Nüktedandır. Dinlerken çok az hayret eder. Yüzünü saran hafif şaşkınlık gölgesi yüz çizgilerini doldurur.

İç dünyasında sabır ve metanetle yoğrulmuş, derinlikli bir ruha sahip. Bu ruhla biçimlendirdiği kişiliğinde sosyal sorumluluğunu derin bir inançla taşır, toplumun iyiliği için elinden geleni yapmaktan geri durmaz. Bozkurdun ehlileştirilemeyen karakteriyle kendisini Kürşad'ın kırk yiğidinden birisi olarak yetiştirdi. Bundan dolayı ülküsünün ilkelerine sıkı sıkıya bağlıdır. Hayat çizgisinde sapmadan, eyvallahsız yol alırken doğruluk ve adalet hayat felsefesinin temel unsurları olur.

Eğitimci, yazar, fotoğraf sanatçısı gibi farklı cepheleriyle olduğu kadar; insanî kimliğiyle de doğru bildiği yolda yürürken, etrafına umut ve güven aşılayan, güvenilir bir dost ve örnek bir kişilik olarak herkesin hayatına yön vermeye devam ediyor.

➤ AHMET DURAN AKKUŞ

Önden seyrekleşen saçlarını arkaya doğru tarar, ensesinde topladığı dalgalı saçları gür. Alnı geniş. Kaşları yay gibi. Ağır göz kapaklarını büzerek bakarken gözleri küçülür. Gözlerinin rengi kahve melezi. Rengini tam yansıtmayan derin, dalgın gözleri sanki kendi içine bakar. Suskun bakışları derin çağrışımlı. Yüzü yuvarlak; solgun, zaman zaman kızarıklık. Burnu ince, düz. Hilal bıyıklı, bazen de top sakal bırakır. Orta boylu, geniş omuzlu. Sürekli hareket halinde.

Temiz ve şık giyinir. Koyu renkli takım elbise, açık renkli gömlek, uygun desenli kravat, bazen çarpıcı renk tonlarına sahip fular tercihi, deri kemer, mevsime göre değişen ayakkabılar, farklı ebatlarda deri çantaları ile tam bir stil sahibi.

Kişilik özelliklerinin anahtarı dikkatli bakışı ile gözlemciliğidir. Konuşurken de dinlerken de yüzünde hafif, buruk bir tebessüm. Güvenli. Mimiklerini belli etmez. Konuşma sırasında kelimeler dilinden tek tek çıkar. En sert konuşmalarında bile sesini yükselmez. Aynı konular etrafında dönmekten hoşlanmaz. Kendine has bir anlama ve anlatma yeteneğine sahip.

İnsan, eğitimci ve idareci, şair olarak düşünce bütünlüğüne sahip olduğu gibi ayrıntılarda da özgün özellikler taşır. Akrep burcunun karakteristik özelliklerin taşır. “Ya hep ya hiç” anlayışına yakın. Kararlı, mücadeleci, sorgulayıcıdır. Hiçbir şeyi unutmaz. Kolay affetmez.

Dinamik bir karakter. Çok yönlü. Bütün özelliklerini idealleştirmeye çalışır. Duyuş, düşünüş ve davranış bakımından tutarlı. Sezgileri güçlü. Derin fikirli, narin gönüllü. Öz güveni yüksektir. Kendine dışarıdan bakmayı da bilir.

Elinde olanın değerini kavramakta yetenekli. Unutulmuş değerler onda hüküm sürer. Toplumda genel olarak kökleşmiş alışkanlıkların, özel olarak da yapılması gerekenin sadece kendi bildiğinden ibaret olanların yansıtılmasına aldırılmaz; birbirine dolanan hayatların içinden farklı pencerelerle dünyaya açılır. Problemlerden kaçmak, onların üstünü örtmek yerine meselenin çözümü için çareler arar. Bu çizgide gerçekçi, anlayışlı yaklaşımıyla kültürel sınırların dışına çıkılmaması için sözü ve tavrı ile ders verir.

İdareci olarak sorumluluğu ile duyguları çelişmez. Tavrı nettir. Planlı hareket eder. Organizasyon yeteneği ileri seviyededir

Pek çok seçkin özelliği bünyesinde barındırdığı için moral körlüğüne karşı kendi atmosferini beraberinde taşır ve derinliği olan perspektifiyle ortama yayar. Yönlendirici bir etkiye sahip. Politik tavır takınmaz. Resmi güce sığınmaz. Birisi için ötekenden vazgeçmez.

Kendisini ifade etmek için pek çok alanı bulunmasına rağmen yaratıcılığını yansıttığı özel alanı şiiirdir. Şairi, hedefini bulan bir silah; şiiiri de silahtan çıkan kurşun olarak tanımlar. Bu sert tanımlama üzerine kurduğu şiiir dünyasında akış, kendi zamanı içinde bir Haziran. Mağlup günleri olmayan bir ömrün duyusunda kişinin iç dünyasında devam eden yolculuk halini yansıtarak bir toplum panoramasına ulaşır.

Sohbeti, sosyal çevrelerde olmayı sever. Uzun yol şoförü olmayı hayalleyecek kadar seyahat etme isteğiyle doludur. Yolculukta müziği aralıksız çalar. İlgi alanı geniştir. Dolmakalem hayatında özel yer tutar. Yazılarını dolmakalemle yazar. Eşya ve madeni olan her şeyin koleksiyonunu yapaya çalışır.

Onurlu yolların kirletildiği bu zor zamanların umut bekçiliğini yapan Ahmet Duran Akkuş, bütün özellikleri ile güzel hasletlerin devam edecek örneğidir.

➤ NART NOYAN

Geri taranan, eklene eklene ensesinde toplanan uzun saçlar; zamanın izlerini taşıyan bir dağınıklık içinde. Saçlarının arasına düşen aklar, geride bırakılan uzun yılların ve derin düşüncelerin haritasını çizer. Gür kaşlarının gölgelediği; metal çerçeveli uzak, onun önüne koyduğu yakın gözlüğünün arkasında baktığı her noktaya anlam katan gözler. Her daim taze bir merakın ışıltısını barındıran o gözler; uzaklara bakarken bir filozofun düşlerini, yakınına eğildiğinde ise bir sanatçının duyarlılığını yansıtır. Duru bir beniz; kitaplarla hemhal olmasından dolayı lambanın ışığına alışmışlığın izlerini taşır. Yüzünü çevreleyen haşmetli sakalının her bir teli sanki bir dönemin hikâyesini fısıldayan kazanılmış bir dersin nişanesi, vakarlı ve saygı uyandıran bir bilge perdesi.

Uzun boyuyla sanki canlı bir insan heykeli; durduğu yerde bile varlığıyla mesaj verir. Oturduğu yerden kalktığı anda etrafındakiler, bir ulu çınarın göğe yükselişini izler gibi hisseder. Hareketleri ölçülü, aceleden arınmış, her adımı bir düşünceyi takip eder gibi derin bir iç dünyanın dışı vurumudur. Giyim tarzı sade ama özenlidir; gömleğinin üzerinde mutlaka yeleği vardır. Bulunduğu ortamda canlılığı ve candanlığı ile hemen fark edilir; etrafındaki hava onun düşünce yoğunluğuyla ağırlaşır, aynı zamanda aydınlanır. Edeple yoğrulmuş ruhundaki asalet mimik ve jestlerine de yansır.

Renkli bir karakter. Kusursuzluğun çıtasını yükselten kişilikte. Bir yanda mütevazı, sade, saf bir öz; diğer yanda o özü koruyan güçlü bir irade. Onun için kültür, hayatı anlamlandırmanın esas yolu olduğu için aklını da kalbini de kültürüyle kullanır. Ruh dünyasında kurduğu bu güçlü denge içinde bir dönemin değil, bir çağın tanığı gibi durur. Kendi ışığını bilir ve o ışığı kimseye göstermek için çabalamaz. Fikirlerinin sağlamlığı, geniş bir kültür dünyasına yaslanır; tarih, edebiyat, sanat ve hayat bilgisi, anlatımının arka planında hep hazır bekler. Sesi tonu, türkü söyler gibi ahenkli. Konuşurken kelimeleri özenle seçer; her hece, bir sazın teline dokunur gibi yankılanır; birikimle yoğrulmuş her cümlesi dinleyenlerin ruhuna işler. Konuşmayı bir sanat hâline getirdiği için bir fikri savunurken bile sesindeki o melodi hiç kaybolmaz, eleştiriye bile bir şiirimsi hava katar. Dilinde argo bile sınıtmaz.

Dilini estetikle, yüreğini müzikle yoğurduğu için türkülerin hayatında özel bir yeri var. Hayatı türküde bulan, yaşayan ve yaşatan, dolayısıyla hayatı türküleştiren bir gönül eri. İçinde taşıdığı tabii ritim duygusu ve ezgi bilinci ile türkülerini insanlığın anayasası sayar.

Ehl-i Dil Çay Evi'nin sahibi. Ehl-i Dil; çay bahçesi görünümlü bir mânâ âlemi. Müdavimlerinin önce kendi ile buluşma merkezi. Her masada ayrıcalıklı özellikleriyle kendi halindeki gruplar. O, her grupla ayrı ayrı ilgiler. Türküden türküye geçer gibi masadan masaya geçer. Her masada sohbetin içten sıcaklığıyla fikirlerin aydınlık netliğini bir araya getirir. Herkesle rahatça diyalog kurar, tanımadığı kimseleri bile kısa sürede sohbetin tabii akışına dâhil eder. Çünkü onun olduğu mecliste, yalnızca kendi sözünü söylemekle yetinmez; başkasının hikâyesini merakla dinler, hatırlanacak önemli ayrıntılar yakalar. Bu sebeple onun başlattığı hem eğlenceli bir buluşma hem de zihinsel bir yolculuk olan muhabbet, çoğu zaman dostlukların filizlendiği bir zemine dönüşür.

Nart Noyan; sadece düşünen, konuşan ve sürekli yenilenen bir insan değil; zamanın içinden geçerken yüreğe dokunarak iz bıraktıran bir ruhtur. Bu özelliklerinden dolayı o “varlığıyla öğreten” bir insan modelidir.

➤ ALİ PEKER

Orta boylu, ölçülü ve vakur duruşuyla ilk bakışta sükûnet aşıl原因 bir çehre. Yüzündeki o aydınlık ifade ve sevecen bakışlar; karşısındakini yormayan, ona huzur veren bir olgunluğun yansıması. Zaman, saçlarına usulca dokunmuş; beyazı bir yük değil, bir hatıra gibi bırakmış. Sesi, kelimelerin ötesinde bir derinliğe sahip; konuştuğunda sadece cümleleri değil, iyimserliğe ve gayrete dair insanî anlamları da duyarsınız. O, hayatın her anına bir ruh katmaya talip, her adımıyla ufku hedefleyen sarsılmaz bir iyimserdir.

Henüz ortaokul sıralarındayken, elinden tutacak bir rehberin eksikliği ve çocukluğun o masum cehaletiyle okuldan ayrıldı. Henüz 13 yaşındayken Kayseri'ye yerleşti ve sanayide çalışmaya başladı. Ancak hayat, ona en sert ama en etkili dersini tez vakitte verdi. Bu acı uyarının ardından okumanın ekmek gibi, su gibi bir ihtiyaç olduğunu fark etti. Geri döndü. Yarım bıraktığı yolu azimle tamamladı; önce ortaokul, sonra dışarıdan lise... Bir diploma değil, kendine verdiği sözü aldı eline.

Gazete, dergi... Okuma, ekmek gibi girdi hayatına. Sonra bakkalının camı... İçindeki birikimi topluma açmaya karar verdiğinde, dükkanının camı bir bilgi kürsüsüne dönüştü. Önce bir kola, sonra bir çikolata, nihayetinde ise en kıymetli hazineyi; kitabı vaat etti sorularının cevabını bilene. O meşhur “Bakkal Camı”nı zamanla Yeraltı Çarşısı’nın girişine, oradan da televizyonun “renkli camına” taşıdı. Bu geçiş, sadece bir medya başarısı değil; aydınlığı kitapla yaymaya yemin etmiş bir idealistin zafer müjdesiydi.

Okumayanı okuttu, okuyana yol oldu. Üniversiteye gidemedi ama hayatı üniversiteye çevirdi. Kayseri sokak sokak derslik oldu.

İlerlemenin adını koymadı; her gün bir adım attı. Adı yazmadı belki kitaplarda ama kitapla adını yazdırdı insanlara.

Yıllar sonra bakkalı kapattı, hayalini açtı: bir sahaf dükkânı. Şimdi masala benzeyen bir hayatın eşliğinde. Ve hâlâ, sevdası Talas’ı anlatıyor kelimelerle, fotoğraflarla, hiç yorulmadan.

Çalışmanın ve mücadelenin sonunda emeğin mutlaka karşılık bulacağına olan inancı, karşılaştığı hiçbir olumsuzluğun şevkini kırmasına izin vermiyor.

Kendine ayırdığı pay; anı zenginleştiren, umudu çoğaltan, “her şey mümkündür” duygusunu diri tutan ve hayata farklı pencereler açan bir emekten ibaret.

Dünyayı daha yaşanır kıılma idealini kitaplarla besleyen, fark edilmemiş bir zenginliği toplumla buluşturma mücadelesi veren Ali Peker’in yaptığı işin hazzı, yüzünde huzur dalgaları oluşturuyor; amacına ulaşmanın sevinci gözlerinde ışıltıyor.

Bir gün bu hizmetin adı sorulursa uzun uzun anlatılmayacak. Sadece denecek ki: Ali Peker...

ADINDAN İLERİDE BİR DEĞER

Nurkal KUMSUZ

Adnan Büyükbaş'ı 1980'li yılların başında, önce şiirleriyle tanıdım. Okuduklarımdan beğendiğim sözlerle mısraları not aldığım sarı yapraklı defterime onun bir dörtlüğünü de kaydetmişim:

“Aldı yüreğimi aldı bu gurbet
Yüreğimi ele verdim duydun mu?
Diyorlar ki, gardaş bekle ve sabret
Beklemekle yollar yakın olur mu?”

Selçuk Üniversitesindeyken Konevi dergisinde “Gül Bildirileri” başlığıyla yayımladığı iki denemesini okudum. Bu kez karşıma yalnızca bir şair değil, düşüncesini titizlikle kuran bir yazar, hatta bir fikir adamı çıkmıştı. O metinler, zihnimde silinmez izler bıraktı. İsmi artık hafızama kazınmıştı. Sonra yollarımız Ortadoğu gazetesinde kesişti, aynı dönemde birlikte yazmaya başladık. Şiirlerini ve denemelerini okuduğum günlerden, nihayet yüz yüze geldiğimiz o ana kadar geçen süre içerisinde kalben ona hazırlanmıştım. Onun da beni iyi tanıdığını anladım. Aramızdaki o yazılardan kurulan köprü yerini ilk anda kadim bir dostluğun sarsılmaz zeminine bıraktı. Sanki ezelden beri dostmuşuz gibi kaynaştık.

Adnan Büyükbaş, zamanın aradan çekilip mesafenin kendiliğinden dağıldığı o ilk andan itibaren eriştiği olgunluk hizasıyla hayatımda hep yer aldı. O, sadece sevdiğim bir şair ve yazar değil; hayatın bütün fırtınalarında, bana yönelen her türlü olumsuzlukta hiç tereddüt etmeden kendini siper eden bir dosttu. Zor zamanlarımda hep yanımdaydı. Ekonomik olarak daraldığım bir dönemde kitaplarımı satabilmem için çok uğraştı. Benim kitabımı bastırmak için kaynak ararken, kaç kapıdan geri çevrildiğini ise hiç unutamam. Çaldığı kapıların her biri yüzüne kapanırken, o yine de benim için umut aramaktan vazgeçmedi. Benim gibi daha nice dostunun ruhuna dokunduğuna da şahidim.

Anlaşılması zaman isteyen, derinlikli ve güçlü bir kişiliğe sahipti. Eğilip bükülmezdi; gerektiğinde dikine gider, inandığı doğrulardan taviz vermezdi. Girdiği ortamda ağırlığını hissettirir, sözünü sakınmaz ama asla ölçüyü kaçırmazdı. Sözü de tavrı da ölçülü bir sertliğin, vakur bir duruşun yansımasıydı. Zekâsı, üretkenliği ve o mağrur duruşunun ardındaki sıcak kalbiyle gerçek bir değerdi. Adından ileride bir değer...

Onun hayatı, nasıl dolu dolu yaşanır sorusuna verilmiş bir cevaptı: sahici, yoğun ve örnek olacak bir derinlikle... Donanımına rağmen gösterişsizliğiyle iz bırakarak, yük alarak...

Daha çocuk yaşlarında vatan, millet, devlet, bayrak, din ve ülkü gibi değerlerle yoğrulmuştu. Bu kavramlar onda slogan olmadı; karaktere, sese, duruşa dönüştü.

Kalemi eline erken yaşta aldı. Önce mahalli dergilerde, gazetelerde göründü adı; sonra ülke çapında yayılan sayfalarda... Nerede yazarsa yazsın, orijinal bakış açısıyla kelimeleri hep değişmeyen gerçeği haykırırdı.

Eğitimciydi; yurdun farklı şehirlerinde öğretmenlik yaptı. Gittiği her yerde, yalnız ders anlatmadı; bulunduğu mekânı ruhuyla doldurdu, insanın içini uyandırdı, izler bıraktı.

Edebiyatın pek çok alanında eser verdi. Şiirden denemeye, hikâyeden romana; tiyatrodan fikrî yazılara uzanan geniş bir dünyası vardı. Kendini zorlamadan, tabii bir akış içinde, kendine has sesini bulmuş; çok yönlü bir düşünce ve sanat adamı olarak öne çıkmıştı.

Şiirlerinde gündelik hayatın sıradan gibi görünen hâllerini, tarihten süzülen ilhamla derinleşirdi. Düşünce, şiirlerinde önemli bir yer tutardı fakat her mısrasında şiirin esasen bir gönül işi olduğunu da hissettirirdi. Şiirleri bir bakıma aklın katılığı ile gönlün sıcaklığının dengelendiği bir duraktı.

Roman ve hikâyelerinde toplumu algılayışını geniş bir perspektiften yansıttı; insanı, zaafı ve umutlarıyla birlikte anlattı.

Oyun yazarı ve yönetmen olarak sahnede de aynı çizgiyi sürdürdü. İyiliği, doğruluğu ve güzelliği çoğaltmayı amaç edinen bir anlayışın izinden yürüdü.

Fikir yazıları ve eserleri ufuk açıcıydı. Siyasi ve sosyal meseleleri ele aldığı bu metinlerde sanat değeri yüksek, güncel, nükteli ve çoğu zaman okuru beklenmedik sonuçlarla sarsan bir üslup vardı. Bir dönem; aynı fikrî çizgide olmakla beraber siyasi zemini kendi çıkarları doğrultusunda şekillendirmeye çalışanlara karşı, kalemiyle gerçek kimliklerini hatırlatan yazılar yazdı. Fikirde istikrarı savunduğu için “muhalif” ilan edildi. Maruz kaldığı sözlü ve yazılı saldırılara karşı bir haklılık yarışına girmeden, inandığı gibi yazmaya devam etti.

Derlemeleri, gönülle akıl arasındaki mesafeyi daraltan hikmetli sözlerden oluşan bir demetti.

Makale, eleştiri, deneme ve gazete yazılarında ise pratik zekâsı ve usta yorumculuğu öne çıkardı. Zamanın ruhunu okumaya, çağın dilini çözmeye çalışır; birikimini çoğu zaman şiir tadında yansıttırdı.

Adnan Büyükbaş, edebiyatın her dalında eser verirken aslında bu dünyaya sığmaya çalışıyordu. Onun sanatı, sadece bir uğraş değil, bir ruhun dışı vurumuydu. Bu sebeple de sanatkarlığı sadece kelimelerle sınırlı değildi. Karikatür çizdi, resim yaptı; ahşapla konuştu. Yakma ve kabartma tablolarında başka bir benliği görünür oldu. Zihni ne kadar doluyorsa, elleri de o denli mahir ve hareketliydi. Düşünceyle emeği, akılla estetiği aynı potada eritebilen ender insanlardandı.

Bir yayınevi açmak, bir tiyatro kurmak istiyordu. Yıllardır zihninde kurguladığı oyunlar, yazılmayı bekleyen şiirler, hikâyeler ve romanlar vardı. Emekli olduğunda, yılların yorgunluğunu yazarak atmaya hayal ediyordu ancak daha fazla yoran bir mecraaya yöneldi: ahşap sanatına. Adnanistan adını verdiği atölyesinde yakma tekniğiyle portreleri ahşaba işlemeye başladı; sanki kelimelerin sustuğu yerde ateşle konuşuyordu.

63 yıllık ömrünü; kendinden uzaklaşmadan farklı alanlara ayırarak bütünleştirdi. Hayatını bir sanatçı titizliğiyle, âdeta kendi elleriyle şekillendirdi. İçindekilere yetişemediği her gününü, fikir çilesi ve sanatın estetiğiyle dokuduğu bir dimağın hikâyesi olarak geçirdi.

İlgisizlik ve bilgisizlik ağıyla örülen çevreyi kültürle, bilgiyle ve sanatla kuşatılmış bir siper hâline getirme çabasındaydı. Cehalete, yoksunluğa ve sıradanlığa karşı en güçlü savunmanın düşünce ve estetik olduğuna inanırdı. Toplumdaki maddi ve manevi eksiklikleri gidermek için yılmadan çalıştı; kendine yenilenme fırsatı tanımadan, dinlenmeyi erteleyerek, sorumluluğu omuzlayarak yürüdü.

Daha yürüyeceği yol varken sessizce ve ansızın çekip gitti.

İsmi ile eserleri; onurlu bir duruşun, olağanüstü bir emeğin ve zamanın tersine bir inancın karşılığı olarak yaşamaya devam edecektir.

Ruhu şad olsun.

BİR GÖNÜL ERABI ERBABÎ: VEDAT ÇALIK

Nurkal KUMSUZ

Uzun boylu ve ince yapılı. Şakaklarındaki gri teller, yaşının verdiği tecrübeyi ve olgunluğu yansıtıyor. Ortası açık siyah saçlarıyla Avşar boyunun o hem mağrur hem de çilekeş mirasını başında taşır. İki gergin yay gibi yukarı kalkık kaşları, eğilmez bir iradeyi belgelerken; öğrencisine yöneldiğinde şefkatli bir öğretmene, haksızlığa döndüğünde ise eğilmez bir dâvâ adamına dönüşür. Göz kapaklarının dar aralığına sıkışmış, yüzünün en sakin ama en güçlü ifadesi olarak etrafı kavrayan kahverengi gözleri yalnızca bakmaz; çevresini süzer, olup biteni tartar ve bulunduğu yere sessiz bir hâkimiyet kurar. Bakışlarında çocuksu bir merak, tuhaf bir canlılık var; sanki insanların söylediklerinden çok daha fazlasını anlayabiliyor. Yüzü ince ve narin hatlarla örülü. Yanakları çok dolgun değil, kemikleri belirgin. Burnu hafif uzun, ama yüzün oranlarıyla uyum içinde; çenesiyle kurduğu denge de görünüşüne sakin bir ahenk getirir. Aşağıya doğru sarkan bıyıkları, yüzüne hem bir olgunluk hem de klasik bir zarafet katıyor. Gülümsemesi ise tam anlamıyla karakterini özetliyor: neşeli, alaycı ve biraz da şaşırtıcı; hayatın tuhafliklarına hafif bir baş eğişle karşılık verir gibi.

Ses tonu, tam bir halk şairine yakışır şekilde sade ve ahenkli. Sözün mayasını Avşar fitratından aldığı için dili doğaçlamanın bereketiyle akar. Konuşma tarzı, hem Avşar boyunun vakur duruşunu yansıtan gelenekleşen bir hafıza hem de dinleyeni hayran bırakan estetik ve zekâ dolu bir iletişim sanatıdır. Bu özelliğinden dolayı düşüncelerini nükteli, ince zekâ ve espriyile süsleyerek anlatır. Ciddi bir mizah anlayışı var; kahkahalar atmak yerine, zekice kurgulanmış kelime oyunları muhatabını hem düşündürür hem de gülümsetir. Konuşurken yüzü ve elleri, söylediği her kelimeye şekil verir; mimikleri, kelimeleri birer anlam kalıbına çevirir, sesinin gürlüğü ise anlatımının etkisini belirler. Her kelimesi seçilmiş, her vurgusu amaca hizmet eden bir ritimle düşer dile.

Giyimi sade, rahat ve özenli. Takım ya da spor elbiselerinin ayrıntılarında kişiliğini yansıtan küçük dokunuşlar taşıyor. Yürürken ölçülü adımları, otururken dengeli duruşu ile ders verir gibi. Tavrında ne acele var ne de boşuna gösteriş. Genel yapısı, hem ciddi hem de mizahi; ağırbaşlı, aynı zamanda insanı kendine çeken, sıcak ve güven veren havada. Hareketlerinde, millî kimliğin duyarlılığıyla harmanlanmış çevik bir zarafet vardır.

Bir hakikat fedaisi gibi dimdik duruşunu ve eğilip bükülmeyi reddeden sağlam karakterini dokunulmaz bir onur zırhı olarak taşıyan Vedat Çalık, 1970 yılında Pazarören’de doğdu. Annesinin ifadesine göre, doğumu yılbaşı gecesi bozkırın suskunluğuna kulak veren sabah vakti. Kimliğine, babasının zaman aşımına uğratarak geçirdiği tarih: 1 Mart. Aslen Esenköy (Eski ismiyle Toybuk) köyündendir. İlköğreniminin ilk adımlarını doğduğu topraklarda attı, bu yolu Konya’nın Çumra ovalarında tamamladı. Kırıkkale’de başladığı orta öğrenimimi de ruhunun mayalandığı Pazarören Mimar Sinan Öğretmen Lisesinde tamamladı. Böylece hem ayrılığın hem dönüşün anlamını erken yaşta hafızasına kazandı. İstikbalini şekillendiren yüksek öğrenimini ise Burdur Eğitim Yüksek Okulu’nda yaptı. 1990 yılında yağmurun diliyle demlenen Rize’de öğretmenliğe başladı. Ardından Yozgat-Boğazlıyan’ın sert rüzgârı, Özvatan’ın suskun akşamları eşlik etti yoluna. Sonra Kayseri merkeze tayin oldu. Hâlen Kayseri’de, çocukların gözlerinde yarına açılan kapıları aralamaya devam etmektedir.

Eğitimci kimliğiyle olduğu kadar, şiirleriyle de iz bırakmaya devam eden Vedat Çalık; sanatını millî bir cevherin ateşiyle dövdü. Bütün sevdaların kapısı olarak gördüğü vatan aşkını, “Sanat vatan içindir” düsturuyla şekillendirdi. İçinde taşıdığı memleket sesi, onun sanat anlayışında bir ruh merkezi oluşturdu. Ruh eksenini “aidiyet” üzerine kuran Vedat Çalık, ismini edebiyat dünyasına; şair ve mücadele adamı olan Mazhar Gündoğ’un kendisine verdiği “Ozan Erbabî” mahlası ile kazandı.

Halk kültürünün derin yatağından beslenen Vedat Çalık’ın, namıdiğer Ozan Erbabî’nin şiiri; millî olanla gerçeğin iç içe geçtiği bir yürüyüştür. Millî duyarlılığı, sadece ideolojik bir duruş değil; derin bir kök arayışının ifadesi

olarak gördüğü için, onun hayat çizgisinde temel ders öfkeyi bilgelikle yoğurmaktır. Bu bakımdan onun mısralarında sevgi, sitemle sarmaş dolaş; eleştiri ise merhametle mayalıdır. Özellikle halk kültürünün en sarp damarı olan taşlama türünde verdiği özgün eserlerle, modern zamanın dertlerini bir ozan edasıyla dile getirir. Taşlamalarında güldürürken düşündürülen, düşündürürken incitmeyen bir duyarlılıkla seslenir okuruna. En karmaşık meselelerde bile taşı tam gediğine koyan nüktedanlığı, Avşar zekâsının bir nişanesi olarak parlar; en keskin taşlamalarının bile sinesindeki derin vatan sevgisinden beslendiğini, dilindeki sivri okun aslında gerçeğin gerçekliğiyle fırlatıldığını muhatabına hissettirir. “Yaşayan Türkçe” ile sönmeyen bir meşaleye dönüşen söyleyiş tarzı; yerelliğin dar kalıplarını aşarak, millî ve evrensel bir yankıya dönüşür. Kelimeleri bir tesbih tanesi gibi sabırla dizen üslubunda yalaka, yağ çeken ifadelere yer yoktur; sesi, yalnızca kalpteki halis niyetin tercümanıdır.

Yayımlanan tek şiir kitabına “Gül Ektim Mezarlığa” diyerek, ölümü bile güzellikle yoğuran şair; 1997 yılından beri sessiz bir bekleyişin asaletini yaşıyor. Şiirlerinin esas yerinin gönüller olduğuna inanan sanatçı, bu sebeple yeni kitaplarını yayımlamayı ertelemekte; sözü, zamana ve insanın iç dünyasına emanet etmeyi tercih etmektedir.

Vedat Çalık’ın öğretmenlik ile şairlik kimlikleri arasında “vatan” diye yankılanan didaktik bir ortak damar vardır; ancak bu damar kuru bir öğreticilikten ziyade, sevgiyle yoğrulmuş bir bilgelik taşır. Onun dünyasında öğrenci ile okur; kelimeler aracılığıyla gerçeği arama, doğruyu bulma ve kendi olma yolculuğunda aynı sorumluluğu paylaşır. Bu şuurla insan ve öğretmen Vedat Çalık, necip milleti emeğiyle inşa ederken; modern bir taşlama ustası Ozan Erbabî kimliğiyle, kalemi Türk vicdanının nabzı kılarak gönül kapılarını durmaksızın yoklar.